

- ۱- شکست های نظامی و سیاسی از روسیه و انگلستان در دوره قاجار چه نتیجه ای داشت؟ ایرانیان را متوجه پیشرفت های علمی و صنعتی کشورهای اروپایی کرد.
- ۲- چرا عباس میرزا به فکر نوسازی و اصلاح کشور افتاد؟ زیرا او به خوبی تفاوت سپاه ایران را با ارتش روسیه که آموزش دیده و مجهز به سلاح های جدید بود، تشخیص داد و به اهمیت صنایع نظامی پی برد. همچنین متوجه شد که با وجود تعداد زیاد سپاهیان ایران و دلاوری و فداکاری آنها، روس ها به دلیل پرخورداری از دانش و تجهیزات پیشرفته ی نظامی پیروز شدند.
- ۳- عباس میرزا برای پیشرفت ایران چه کارهایی انجام داد؟ (اقدامات عباس میرزا)؟ -۱- فرستادن افرادی به انگلستان برای فراگیری علوم و فنون جدید ۲- برای آگاهی از اوضاع کشورهای اروپایی، دستور داد کتاب هایی را در موضوع تاریخ آن کشور ها به فارسی ترجمه کنند
- ۴- در زمان صدراعظمی امیرکبیر حکومت قاجار با چه مشکلاتی روبه رو بود؟ مشکلات بزرگی از قبیل شورش در ایالت ها، دخالت های خارجی، بی نظمی و اختلال امور کشوری و لشکری و خالی بودن خزانه.
- ۶- انگیزه و اهداف امیرکبیر از اقدامات اصلاحی چه بود؟ برای نوسازی و کارآمدی تشکیلات حکومتی و مبارزه با مفاسد اداری و اقتصادی. او در سیاست خارجی درصدد قطع نفوذ و دخالت های روسیه و انگلستان در ایران بود.
- ۵- مهم ترین اقدام امیرکبیر را توضیح دهید تأسیس مدرسه دارالفنون - وی فرستادن دانشجو را به اروپا کافی نمی دانست. بنابراین تصمیم گرفت مدرسه ای به سبک اروپایی در ایران تأسیس کند تا تعداد بیشتری از ایرانیان علوم و فنون جدید را در داخل کشور بیاموزند. همچنین دستور داد معلمانی از کشورهای جز روسیه و انگلیس برای تدریس در مدرسه دارالفنون استخدام شوند.
- ۶- چرا امیرکبیر مدرسه دارالفنون را تأسیس کرد؟ تا تعداد بیشتری از ایرانیان علوم و فنون جدید را در داخل کشور بیاموزند. برای حفظ استقلال کشور تا پای پیگانگان به راحتی به کشور باز نشود.
- ۷- یکی از نتایج آشنایی ایرانیان با تمدن اروپایی در دوره قاجاریه چه بود؟ ایجاد مدرسه های جدید بود.
- ۸- گسترش مدرسه های جدید به سبک اروپایی در دوره قاجار را توضیح دهید؟ در دوره قاجار افرادی پیش گام تأسیس مدرسه هایی به سبک اروپایی در ایران شدند، از جمله میرزا حسن رشیدی که در پیروت و استانبول با این نوع آموزشگاه ها و شیوه ی فعالیت آنها آشنا شده بود. او در زادگاهش تبریز و شهرهای مشهد، تهران و قم چندین مدرسه ی جدید تأسیس کرد.
- ۹- نفوذ اقتصادی روسیه و انگلستان در دوره ی قاجار را توضیح دهید؟ در دوره ناصرالدین شاه روسیه و انگلستان به امتیازهای اقتصادی مهمی در ایران دست یافتند. صنعت و بازرگانی کشور ما با واگذاری این امتیازها آسیب های فراوانی دید. شرکت های بازرگانی خارجی در بیشتر شهرهای ایران شعبه هایی تأسیس کردند و به خرید و فروش مشغول شدند. این شرکت ها معمولاً کالاهای اروپایی را بدون پرداخت حقوق گمرکی و یا با حقوق گمرکی بسیار ناچیزی وارد کشور می شدند. به همین دلیل تولیدات داخلی قادر به رقابت با آنها نبود.

۱۰- امتیاز تالبوت (امتیاز انحصاری توتون و تنباکو) را توضیح دهید؟ در دوره ناصرالدین شاه، یک نفر انگلیسی به نام تالبوت با پرداخت رشوه به درباریان، امتیاز انحصاری توتون و تنباکوی ایران را به مدت پنجاه سال به دست آورد. در آن زمان توتون و تنباکو از عمده ترین محصولات کشاورزی ایران بود. بر اساس این امتیاز، ایرانیان نمی توانستند محصول توتون و تنباکوی خود را به کسی غیر از تالبوت بفروشند. در مقابل تالبوت نیز تعهد کرده بود که هر سال ۵۰۰۰ لیره ی انگلیس به همراه یک چهارم سود سالانه ی خود را به حکومت ایران پرداخت کند.

۱۱- دلیل اصلی شکل گیری نهضت تنباکو چه بود؟ اعتراض به واگذاری امتیازهای اقتصادی به بیگانگان و قیام علیه استبداد داخلی و استعمار خارجی.

۱۲- موفقیت نهضت تنباکو از نظر سیاسی و اجتماعی چه اهمیتی داشت؟ از نظر اجتماعی (این نهضت نخستین حرکت جدی مردم ایران برای رهایی از نفوذ و سلطه خارجی و ایستادگی در برابر ستم داخلی بود. از نظر سیاسی: حس اعتماد به نفس و روحیه ی مقاومت و مبارزه را در مردم تقویت کرد. به حکومت فهماند که مردم پیدارند. مردم شهامت حضور در صحنه رو با تبعیت از مرجعی خارجی استعمارگران به نقش مراجع و نفوذ آنه در مردم حتی پیشتر از حاکمان پی بردند.

۱۳- امتیاز تالبوت چگونه لغو شد؟ ناصرالدین شاه به خواسته ی مخالفان اعتنایی نکرد و آیت الله میرزا حسن شیرازی مرجع تقلید شیعیان استفاده از توتون و تنباکو را حرام اعلام کرد. این حکم شرعی سبب شد مردم و حتی کلوکنان کاخ ناصرالدین شاه، قلیان ها را بشکنند و مقدار زیادی توتون و تنباکو را به آتش بکشند. با اوج گرفتن نهضت ناصرالدین شاه مچپور به لغو امتیاز و پرداخت غرامت و خسارت به تالبوت شد.

- *- ولیعهد فتحعلی شاه و فرمانده سپاه ایران در جنگ با روسیه بود. (عباس میرزا)
- *- پس از مرگ عباس میرزا فتحعلی شاه پسرش را به ولیعهدی برگزید. (محمد میرزا)
- *- ناصرالدین شاه در ابتدای سلطنتش را به صدراعظمی منصوب کرد. (امیرکبیر)
- *- یکی از مهم ترین اقدامات امیرکبیر تأسیس بود. (مدرسه دارالفنون)
- *- ناصرالدین شاه بر اثر توطئه و دستور قتل امیرکبیر را داد. (درباریان - صاحب منصبان نالایق و سودجو)
- *- افرادی پیش گام تأسیس مدرسه هایی به سبک اروپایی در ایران شدند از جمله بود. (میرزا حسن رشدیه)
- *- تا اواخر حکومت ناصرالدین شاه سواد آموزی و آموزش ابتدایی در انجام می گرفت. (مکتب خانه)
- *- اوج رقابت روسیه و انگلستان برای توسعه ی نفوذ اقتصادی در دوره سلطنت بود. (ناصرالدین شاه)
- *- رهبری اعتراض های مردمی در واگذاری برخی از امتیازهای اقتصادی به روسیه و انگلستان را برعهده داشتند. (روحانیون)
- *- یکی از گسترده ترین جنبش های اجتماعی در اعتراض به واگذاری امتیاز اقتصادی به بیگانگان بود. (نهضت تنباکو)
- *- آیت الله مرجع تقلید شیعیان استفاده از توتون و تنباکو را حرام اعلام کرد. (میرزا حسن شیرازی)

علیرضا اسماعیلی

به پایان آمد این دفتر حکایت همچنان باقیست

سال تحصیلی ۹۵-۹۴